

УДК 549:002.4

Ганна Кульчицька¹, Дарія Черниш², Лариса Сетая³

*Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення
імені М. П. Семененка НАН України,
просп. акад. Палладіна, 34, Київ, Україна, 03142*

¹kulchechanna@gmail.com; <http://orcid.org/0000-0002-7206-4797>

²chernysh@nas.gov.ua; <https://orcid.org/0000-0001-5390-2591>

³lasetaya@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-2996-0289>

ВІД “МІНЕРАЛОГІЧНОГО СЛОВНИКА” ДО “УКРАЇНСЬКОЇ НОМЕНКЛАТУРИ МІНЕРАЛІВ”

У “Мінералогічному словнику” С. Лазаренка і О. Винар (1975) уперше опубліковано українською мовою всі відомі на той час назви мінералів: затверджені, застарілі, синоніми, назви відмін. Це також тлумачний словник, оскільки містить найважливішу інформацію про мінерал – від хімічного складу і фізичних властивостей до поширення й етимології назви. Більшість наведених у ньому мінералогічних термінів запозичено з російської мови, хоча низку давньоукраїнських слів збережено як нормативні історичні назви мінералів. Частину термінів, зокрема, назви нещодавно відкритих мінералів, запозичено напряму з інших мов за правилами транскрипції українською й записано згідно з чинним на той час правописом. Такі терміни часто не збігалися з транскрибованими з російської. Це призвело до появи розмаїття термінів для одного виду з розбіжностями в одну–дві літери. Перед термінологічною комісією, створеною 2017 р. при Українському мінералогічному товаристві, було поставлено завдання впорядкувати номенклатуру мінералів, оскільки вона, як уважав акад. С. Лазаренко, є мовою мінералогів. Комісія ухвалила головні принципи утворення й орфографії українських назв мінералів. Підготовлена до друку монографія “Українська номенклатура мінералів”, у якій зібрано інформацію про 5 780 мінеральних видів, відомих станом на 2021 р., покликана допомогти мінералогам розмовляти однією мовою.

Ключові слова: мінералогічний словник, термінологічна комісія, історична назва мінералу, транскрипція, номенклатура мінералів, українська мова.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/min.72.03>

Вступ. Майже півстоліття тому побачив світ “Мінералогічний словник” Євгена Лазаренка й Оксани Винар [12]. Академік С. Лазаренко (до того ще й автор декількох підручників з мінералогії) приділяв номенклатурі мінералів значну увагу. “Основные понятия минералогии” – саме такій темі було присвячено останню організовану ним все-союзну нараду з мінералогії й підготовлений до неї збірник матеріалів [11]. Чільне місце серед розглянутих на нараді питань посідала номенклатура мінералів. “Номенклатура – це система назв, роль яких зводиться до позначення систематичних одиниць або категорій для полегшення спілкування між спеціалістами. Мінералогічна номенклату-

ра – мова мінералогів. Мова може бути гарним засобом спілкування тільки за умови її значного поширення й однакового змісту тих самих слів” (переклад наш – Г. К.) [11, с. 17].

Мінералогічні словники. Слова Євгена Лазаренка про номенклатуру як мову мінералогів опубліковано після оприлюднення згаданого “Мінералогічного словника” – першого словника, де були зібрано й записано українською мовою всі відомі на той час назви мінералів. Виконавши титанічну роботу зі створення української номенклатури мінералів у вигляді тримовного українсько-російсько-англійського словника [12], Євген Костянтинович планував продовжувати працю в цьому напрямі, та не встиг... Звичайно, і до того були різні видання з українськими назвами мінералів, зокрема, праці І. Верхратського [4], словник П. Тутковського [14], видання АН УРСР [9]. Та це крапля в морі порівняно з кількістю мінералів, відкритих до середини ХХ ст., не кажучи вже про сучасність. У “Словнику геологічної термінології” П. Тутковського (російсько-українському й навпаки) заледве набереться сотня термінів, які тією чи іншою мірою стосуються мінералів. Словник не містить ніякої іншої інформації про мінерал, крім правопису його назви, до того ж з деякими суперечностями. Якщо в першому розділі (російсько-українському) терміни *аргон*, *арагоніт*, *аргентит* написані через літеру “г”, то в українсько-російському розділі, який, вочевидь, був підготовлений уже після узаконення літери “г” в українській абетці, читаємо *аргон*, *арагоніт*, *аргентит*. Там же *геоїд* і *геотектоніка*, однак *геольогія* і *геотермічний градієнт*. Та це був крок уперед, оскільки прикладів сліпого калькування з російської на кшталт *с’ємка*, *удільна вага*, *містонаходження* вистачало. Як зазначав автор, “...я вважаю за першу спробу складання пекуче потрібної нам термінології, але спробою потрібною і здатною, щоб користуватися нею при складанні книжок або розправ, – здатною, також, щоб усунути згадані вище негарні і цілком хибні, неукраїнські терміни, що засмічують нашу наукову мову” [14, с. 8].

Тримовний “Мінералогічний словник” [12] став не тільки довідковим виданням для перекладу назв мінералів з російської й англійської мов українською. Це свого роду тлумачний словник мінералогічних термінів, скорочений варіант мінералогічної енциклопедії на зразок праці Дж. Д. Дена та ін. “Система минералогии” (ИЛ, 1950–1963) або довідника “Минералы” (Наука, 1960–2003). Окрім власне назви трьома мовами, словник містить усю необхідну інформацію про мінерал: етимологію назви, дані про хімічний склад і структуру мінералу, його фізичні й кристалооптичні властивості, форму кристалів, поширення в геологічних комплексах. Таких статей у словнику близько 2 600. Попри певну застарілість інформації, “Мінералогічний словник” і нині є важливим довідковим джерелом знань про мінерали. Словник також містить роз’яснення щодо кількох тисяч рідкісних, забутих і маловживаних мінералогічних термінів, на які можна натрапити в давнішній геологічній літературі. Таке зібрання цінне і з історичного, і з наукового погляду.

На особливу увагу заслуговує спосіб утворення авторами “Мінералогічного словника” українських назв мінералів.

1. Збережено деякі давньоукраїнські назви мінералів, мінералоїдів та їхніх відмін як історичні. Одні з них стали нормативними (галун, смарагд, сірка, срібло), інші збережено як синоніми до нормативних (діамант, бурштин).

2. Більша частина назв мінералів скалькована (транскрибована) з російських джерел, незалежно від того, як утворена російська назва, – за правилами транслітерації чи транскрипції, з мови оригіналу чи з англійської. Їх прийнято за історичні назви, що перейшли в українську мову через російську, і записано за правилами тогочасного українського

правопису (редакція 1961 р.). Найбільшим джерелом російських назв на той час була “Мінералогія” А. Бетехтіна (Госгеоліздат, 1950).

3. Українські назви мінералів, які були відкриті протягом наступних десятиліть і не були розтиражовані в російськоалфавітній літературі, автори словника напряду утворили з латиноалфавітних.

Саме такі назви мінералів призвели до численних розбіжностей в українській мінералогічній літературі. Попри те, що ці назви записані літерами англійської абетки, українські синоніми від них у словнику утворювали з урахуванням мови країни, де було знайдено мінерал, і за правилами транскрибування для української мови (для цього консультувались з лінгвістами) [12]. Латиноалфавітні терміни з початковою “h” записано українською з початковою “г”. Як наслідок, у словнику з’явилися такі назви мінералів, як *гейдорніт*, *гатоніт*, *годрушит*, *гейровськіт* тощо (ці мінеральні види відкрили в період 1950–1971 рр.). У російськоалфавітній літературі, навіть виданій у Києві [13], назви цих мінералів записано за правилами транскрибування для російської мови: *хейдорніт*, *хаттоніт*, *ходрушит*, *хейровскіт*. Водночас були ще й транслітеровані варіанти: *харлбатит* і *херлбатит*, *хантит* і *хунтит*, *ибонит* і *гибонит*, відповідно. Деякі найчастіше вживані з транслітерованих термінів у російських мінералогічних словниках закріплено як нормативні [10, 15]. Коли в пострадянські часи у геологів виникла потреба записати назву мінералу українською, то вони зверталися не до єдиного українського “Мінералогічного словника”, а робили власне калькування зі словників російських. Так наукова й деяка довідкова література “збагатилася” численними українськими синонімами назви одного виду: *гантит*, *хантит*, *хунтит*. Після того, як тісний обмін науковою літературою з Росією звузився, українські мінералоги робили власні транслітерації з англійської, ігноруючи рекомендації міжнародних інституцій, у яких заборонено запозичати орфографію назви з перекладів [17]. Найбільшим “каменем спотикання” стали назви китайського походження: в українській номенклатурі мінералів з’явилися орфографічно різні назви одного виду: *qusongite* – *цюйсуніт* і *кусонгіт*, *xifengite* – *цифенгіт* і *ксифенгіт* тощо.

Мінералогічні словники містять багато прикладів, коли назви різних мінералів відрізняються однією літерою: *ашарит* й *аширит*; *байерит* і *бейерит*; *бузерит*, *буазерит*, *буаззерит* тощо. Завдання мінералогічної номенклатури полягає саме в тому, щоб забезпечити чітко позначення складу речовини й у письмовій, і в розмовній формах, створити однозначну відповідність назви хімічної формулі і структурі природної сполуки, щоб не переплутати один мінерал з іншим та ідентифікувати його тільки за назвою. Номенклатура допомагає також розділити назви, що стосуються мінералів, на категорії й чітко окреслити їхній статус (затверджена, дискредитована, синонім затвердженої, назва відміни). Не всі сучасні пошукові системи справляються з поставленим завданням. Найважчий випадок – коли розбіжності в термінах виявляються з першої літери, як у випадку чергування “t” і “x” у назвах мінералів. Залежно від мови оригіналу, латинські літери “h”, “c”, “v”, “y” можуть передаватися різними літерами української абетки. Тому дуже важливо, щоб створення номенклатури мінералів будь-якою мовою не відбувалося самопливом.

Функції громадських мінералогічних організацій. Контроль за номенклатурою зазвичай провадять громадські організації. Після того, як кількість мінеральних видів перевищила тисячу, а кількість їхніх назв – у десять разів більше (<http://www.webmineral.com/>), у 1959 р. мінералоги створили Міжнародну мінералогічну асоціацію (ММА) (International Mineralogical Association (IMA)). Дві комісії при ММА взяли під

свій контроль упорядкування номенклатури й затвердження нових видів. З 2006 р. усіма питаннями займається Комісія з нових мінералів, номенклатури і класифікації (КНМНК) (Commission on New Minerals, Nomenclature and Classification (CNMNC)). У колишньому СРСР питаннями номенклатури опікувалася Комісія мінералогічної термінології й номенклатури Всесоюзного мінералогічного товариства (ВМТ) (Всесоюзное минералогическое общество (ВМО)). Українське мінералогічне товариство (УМТ), яке на перших порах було лише відділенням ВМТ, питаннями номенклатури не займалося. Затвердження нових видів і зв'язок українських мінералогів з міжнародною організацією відбувалися через посередника – ВМТ.

У 1994 р. УМТ стало членом ММА, вийшовши зі складу ВМТ. Відтоді питання мінералогічної номенклатури лягло на плечі УМТ. Однак тільки 2017 р. на ІХ з'їзді УМТ було створено термінологічну комісію. До її складу ввійшли провідні мінералоги країни, головою комісії обрали проф. В. Павлишина. Комісія виробила головні принципи утворення українських назв мінералів, продовживши традицію, започатковану авторами “Мінералогічного словника”, і ухвалила таке:

а) зберегти орфографію назв мінералів, що ввійшли до “Мінералогічного словника” й позначені в ньому як нормативні. Уважати їх історичними назвами, що перейшли в українську з різних мов. Виняток зроблено, відповідно до рекомендацій ММА [17], для двослівних термінів – їх треба замінити одним словом: *золото* замість *золото самородне*, *галун-(К)* замість *галун калієвий*, *нітратин* замість *селітра натрієва* тощо. Комісія також віддала пріоритет раніше опублікованим у світі назвам (*аланіт*, *титаніт*, *леоніт*, *афтиталіт* тощо) замість поширених у вітчизняній літературі (відповідно, *ортит*, *сфен*, *каліастраханіт*, *лазерит*), які вирішено позначати як синоніми до ухвалених ММА. Водночас комісія повернула пріоритетність давній українській назві *діамант*, визнавши *алмаз* її синонімом;

б) уважати історичними назви мінералів, що були відкриті до 1991 р. і перейшли в українську мову з російської. Записувати ці назви відповідно до чинного на той час українського правопису;

в) записувати українською транскрипцію (вимову) латиноалфавітних назв мінералів, відкритих з часу здобуття Україною незалежності (з 1991 р.), відповідно до українського правопису 2019 р.

Зазначимо, що гостра потреба в українській науковій термінології спричинила появу після 1991 р. серії геологічних і мінералогічних словників – різної спеціалізації, наповнення, поширення й якості [1, 2, 5–8 та ін.]. Одні їхні автори й укладачі взялися активно впроваджувати літеру “г” у наукову термінологію, виправляючи історичні назви [1, 3], інші ж цю літеру проігнорували [7, 16]. Якщо вже виправляти історичні назви, то, згідно з правилами правопису 2019 р., треба писати *діамант* і *главконіт*. До речі, саме такою є орфографія цих термінів у словнику П. Тутковського [14]. Усі зазначені словники повернуті в минуле, удосконалюють на свій лад наявні терміни, і в жодному з них не охоплено нові мінеральні види, які постійно з'являються в англомовній науковій літературі. Створюючи власну транслітерацію англійських термінів (не завжди правильну), українські мінералоги ще більше засмічують наукову термінологію синонімами.

Сучасна українська мінералогічна номенклатура. Відповідно до ухвали термінологічної комісії при УМТ підготовлено проєкт “Словника українських назв мінеральних видів”, куди також увійшли їхні синоніми й назви багатьох відмін. Проєкт опубліковано 2019 р. у друкованому органі УМТ – “Записках Українського мінералогічного товариства”. Усі види мінералів, затверджені КНМНК на кінець 2019 р. (5 562 види), отримали

еквівалентні назви українською мовою, утворені згідно з рекомендаціями термінологічної комісії. Назву виду продубльовано латиницею й літерами російської абетки, наведено кристалохімічну формулу, дату відкриття мінералу, етимологію назви, що дає читачам змогу зробити свій висновок стосовно вимови й правопису української назви.

Мінеральний світ не стоїть на місці. За два роки, що минули з часу виходу “Записок УМТ”, він поповнився на понад дві сотні мінеральних видів: на кінець 2021 р. їхня кількість сягнула 5 780. Водночас декілька видів втратило статус затверджених, КНМНК їх дискредитувала. Зміни торкнулися також хімічного складу і структури деяких видів. Отже, потрібно постійно оновлювати дані про мінеральний вид, що найліпше робити з використанням вебресурсів. Для цього УМТ разом з Інститутом геохімії, мінералогії та рудоутворення імені М. П. Семененка НАН України (ІГМР) за спонсорської допомоги доньки Є. Лазаренка Євгенії започаткувало вебсайт “Мінералогічна енциклопедія України”, куди заносять усі зміни в царстві мінералів. Однак ці зміни не повинні стосуватися назв мінералів та їхнього правопису, щоб не спричинити колапс пошукових систем.

В англійській, німецькій, іспанській мовах (<http://www.mindat.org/>) багато помилкових назв мінералів, які делікатно називають синонімами. Не злічити їх у російській [10] та українській [12] мовах. Для цього й працюють комісії при ММА, ВМТ і УМТ, щоб ухвалити одну назву мінералу. На підставі доопрацьованого “Словника українських назв мінеральних видів”, доповненого інформацією про нові, зареєстровані протягом 2019–2021 рр. види й даними про структуру мінералів і належність до великих груп, ми підготували до друку монографію “Українська номенклатура мінералів”. Сподіваємося, що ця спільна праця двох мінералогічних інституцій – ІГМР і УМТ, рекомендована до друку рішенням вченої ради ІГМР (відп. ред. – акад. О. Пономаренко), стане термінологічною опорою для українських мінералогів та інших фахівців у царині наук про Землю. Конкретний мінеральний вид повинен мати одну назву без огляду на те, утворена вона транслітерацією чи транскрипцією і наскільки точно вона відповідає історичній назві чи назві, яку запропонував автор знахідки. Адже назва мінералу – це тільки символ, здебільшого не пов’язаний з властивостями природної речовини. Якщо номенклатура – це мова мінералогів, як писав Є. Лазаренко, то назви мінералів у ній – тільки слова. Так само, як *вікно*, *день*, *ніч* у повсякденній мові, яку всі розуміють. Українським мінералогам, щоб розуміти один одного, залишається тільки розмовляти однією мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білецький, В. С. (ред.). (2001–2004). *Гірничий енциклопедичний словник. У 3-х томах*. Донецьк: Східний видавничий дім.
2. Білецький, В. С., Омельченко, В. Г., Горванко, Г. Д. (укл.). (2017). *Мінералогічний словник*. Маріуполь: Східний видавн. дім; Київ: Книжкова палата; Ів.-Франківськ: ІФНТУНГ.
3. Білецький, В. С., Суярко, В. Г., Іщенко, Л. В. (2018). *Мінералого-петрографічний словник. Кн. 1. Мінералогічний словник*. Харків: НТУ “ХПІ”, Київ: ФОП Халіков Р. Х.
4. Верхратський, І. (1909). Виразня мінералогічна. *Збірник математично-природописно-лікарської секції наукового товариства імені Шевченка*, 13, 1–64.
5. Виноградов, Г. Ф., Добрянський, Ю. Є., Мороз, С. А. та ін. (укл.). (2018). *Російсько-український геологічний словник*. Київ: ВПЦ “Київський університет”.

6. Вовченко, Р., Матковський, О., Бакуменко, І., Бохорська, Л., Полубічко, О. (2006). *Словник-довідник ювелірного і колекційного каміння*. Львів: Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка.
7. Вовченко, Р., Матковський, О., Бохорська, Л., Полубічко, О. (2011). *Російсько-український геологічний словник*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.
8. Гейченко, В. В., Завірюхіна, В. М., Зеленюк, О. О., Коломієць, В. Г., Кратко, М. І., Тельнюк-Адамчук, В. В., Хоменко, М. П. (1998). *Російсько-український словник наукової термінології: Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю та Космос*. Київ: Наук. думка.
9. Головащук, С. І., Соколовський, І. Л. (укл.). (1959). *Російсько-український геологічний словник*. Київ: Вид-во Академії наук УРСР.
10. Кривовичев, В. Г. (2008). *Минералогический словарь*. Санкт-Петербург: Изд-во СПб. ун-та.
11. Лазаренко, Е. К. (отв. ред.). (1978). *Основные понятия минералогии*. Киев: Наук. думка.
12. Лазаренко, Є. К., Винар, О. М. (1975). *Мінералогічний словник*. Київ: Наук. думка.
13. Поваренных, А. С. (1966). *Кристаллохимическая классификация минеральных видов*. Киев: Наук. думка.
14. Тутковський, П. А. (1923). *Словник геологічної термінології. Проект*. Київ: Державне вид-во України.
15. Флейшер, М. (1990). *Словарь минеральных видов*. Москва: Мир.
16. Ципко, О. К., Арсірій, Ю. О., Савченко, В. Л. (1993). *Російсько-український словник геологічних термінів*. Чернігів: Десна.
17. Nickel, E. H., & Grice, J. D. (1998). The IMA Commission on new minerals and mineral names: Procedures and guidelines on mineral nomenclature. *Canadian Mineralogist*, 36, 3–16.

REFERENCES

1. Biletskyi, V. S. (Ed.) (2001–2004). *Mining encyclopaedic dictionary*. Donetsk: Eastern Publ. House. (in Ukrainian)
2. Biletskyi, V. S., Omelchenko, V. H., & Horvanko, H. D. (Compilers). (2017). *Mineralogical dictionary*. Mariupol: Oriental Publ. House, Kyiv: Book Chamber; Ivano-Frankivsk: IFNTUOG. (in Ukrainian)
3. Biletskyi, V. S., Suiarko, V. H., & Ishchenko, L. V. (2018). *Mineralogical and petrographic dictionary. Book 1. Mineralogical dictionary*. Kharkiv: NTU HPI, Kyiv: IE Halikov R. H. (in Ukrainian).
4. Verkhratskyi, I. (1909). *Mineralogical dictionary. Mathematical-Natural-Medical Section of the Shevchenko Scientific Society*, 13, 1–64. (in Ukrainian)
5. Vynohradov H. F., Dobrianskyi, Yu. Ye., Moroz, S. A. et al. (Compilers). (2018). *Russian-Ukrainian geological dictionary*. Kyiv: Publishing and Printing Centre “Kyiv University”. (in Ukrainian)
6. Vovchenko, R., Matkovskiy, O., Bakumenko, I., Bokhorska, L., & Polubichko, O. (2006). *Dictionary-reference book of precious jewels and collection stones*. Lviv: Publ. House of Ivan Franko National University of Lviv. (in Ukrainian)

7. Vovchenko, R., Matkovskiy, O., Bokhorska, L., & Polubichko, O. (2011), *Russian-Ukrainian geological dictionary*. Lviv: Publ. House of Ivan Franko National University of Lviv. (in Ukrainian)
8. Heychenko, V. V., Zaviriukhina, V. M., Zeleniuk, O. O., Kolomiets, V. H., Kratko, M. I., Telniuk-Adamchuk, V. V., & Khomenko M. P. (1998). *Russian-Ukrainian dictionary of scientific terminology: Mathematics. Physics. Machinery. Earth and Space Sciences*. Kyiv: Naukova Dumka. (in Ukrainian)
9. Holovashchuk, S. I., & Sokolovskyi I. L. (Compilers). (1959). *Russian-Ukrainian geological dictionary*. Kyiv: Publ. House of the Academy of Sciences of the USSR. (in Ukrainian)
10. Krivovichev, V. G. (2008). *Mineralogical dictionary*. St. Petersburg: St.-Petersburg Univ. Publ. House. (in russian)
11. Lazarenko, Ye. K. (Ed.) (1978). *Basic concepts of mineralogy*. Kiev: Naukova Dumka. (in russian)
12. Lazarenko, Ye. K., & Vynar, O. M. (1975). *Mineralogical dictionary*. Kyiv: Naukova Dumka (in Ukrainian).
13. Povarennykh, A. S. (1966). *Crystallochemical classification of mineral species*. Kiev: Naukova Dumka. (in russian)
14. Tutkowski, P. (1923). *Dictionary of geological terminology. Project*. Kyiv: State Publ. House of Ukraine (in Ukrainian).
15. Fleischer, M. (1990). *Glossary of Mineral Species*. Moscow: Mir. (in russian)
16. Tsytko, O. K., Arsirii, Yu. O., & Savchenko, V. I. (Compilers). (1993). *Russian-Ukrainian dictionary of geological terms*. Chernihiv: Desna. (in Ukrainian)
17. Nickel, E. H., & Grice, J. D. (1998). The IMA Commission on new minerals and mineral names: Procedures and guidelines on mineral nomenclature. *Canadian Mineralogist*, 36, 3–16.

Стаття: надійшла до редакції 05.06.2022
прийнята до друку 29.08.2022

Hanna Kulchytska, Dariia Chernysh, Larysa Sietaia

*M. P. Semenenko Institute of Geochemistry, Mineralogy and Ore Formation of NASU,
34, Acad. Palladin Ave., Kyiv, Ukraine, 03142,
kulchechanna@gmail.com*

FROM “MINERALOGICAL DICTIONARY” TO “UKRAINIAN NOMENCLATURE OF MINERALS”

“Mineralogical Dictionary”, written by Ye. Lazarenko and O. Vynar (1975), was the first to publish in Ukrainian all the names of minerals known at that time: approved, obsolete, synonyms, names of varieties. It was also an explanatory dictionary, since it contained the most important information about the mineral – from the chemical composition and physical properties to the distribution and etymology of the name. The dictionary also contains explanations of several thousand rare, forgotten and underused mineralogical terms that can be found in the ancient geological literature. Such a collection is valuable both historically and scientifically.

After the number of mineral species exceeded one thousand, and the number of their names – ten times more, in 1959 mineralogists created the International Mineralogical Association (IMA), under which two commissions were set up to control the regulation of the nomenclature of minerals and the approval of new mineral species. In 2006, Commission on New Minerals, Nomenclature and Classification (CNMNC) was set up. The Ukrainian Mineralogical Society (UMS) became a member of the IMA in 1994.

Most mineralogical terms, used by Ukrainian mineralogists, were borrowed from Russian, although a number of ancient Ukrainian words have been preserved as normative historical names of minerals. Some of the terms, in particular the names of recently discovered minerals were borrowed directly from other languages according to the rules of transcription and written in accordance with the current Ukrainian spelling. They often did not coincide with those transcribed from Russian. This led to the emergence of a variety of terms for one species with a one–two letters difference.

The urgent need for Ukrainian scientific terminology led to the emergence after 1991 of a series of geological and mineralogical dictionaries – of different specialization, content, distribution and quality. All of these dictionaries are a thing of the past, refining existing terms in their own way, and none of them cover new mineral species that are constantly appearing in English-language scientific literature. But a particular mineral species must have one name, regardless of whether it is formed by transliteration or transcription and how exactly it corresponds to the historical name or the name proposed by the author of the discovery.

The Terminological Commission, established in 2017 at the UMS was given a task of arranging the nomenclature of minerals. According to Acad. Ye. Lazarenko, nomenclature is the language of mineralogists. The Commission approved the main principles of Ukrainian mineral names formation and spelling. Prepared for publication in accordance with the decisions of the Terminology Commission the “Ukrainian Nomenclature of Minerals” monograph, which contains information on 5 780 mineral species known as of 2021, should help Ukrainian mineralogists speak the same language.

Key words: mineralogical dictionary, terminological commission, historical name of mineral, transcription, nomenclature of minerals, Ukrainian language.